

JAWAPAN

BAB
6

Kesultanan Johor Riau

PBD 6.1 Pengasasan Kesultanan Johor Riau

1. (a) Melaka
(b) Sultan Mahmud Shah
(c) Tun Fatimah
(d) Sultan Alauddin Riayat Shah I
(e) Seri Nara Diraja
(f) Pekan Tua; 1528
(g) Johor Lama
2. (a) Serangan Portugis/ Serangan Aceh.
(b) Membantu Belanda mengalahkan Portugis.
(c) Peperangan dengan Jambi.
(d) Mengalahkan Jambi dalam peperangan.
(e) Bendahara Tun Habib Abdul Majid dan Laksamana Tun Abdul Jamil bersaing untuk menguasai pemerintahan.
(f) Laksamana berundur ke Terengganu.
(g) Raja Kechil menyerang Johor kerana menuntut takhta kerajaan Johor.
(h) Raja Sulaiman mendapatkan bantuan Opu Bugis Lima Bersaudara untuk mengalahkan Raja Kechil.
3. (a) Muslihat mempertahankan diri daripada ancaman Portugis dan Aceh.
(b) Membina kota pertahanan yang kuat di pusat pemerintahan.
(c) Melindungi Johor daripada Portugis dan Aceh melalui kuasa.
4. (a) Dibina semasa pengasasan Kesultanan Johor Riau oleh Sultan Alauddin Riayat Shah I.
(b) Terletak di Kuala Sungai Telor.
(c) Memudahkan kapal yang besar untuk keluar dan masuk.
(d) Pagar dibuat dengan pancang kayu besar setinggi 40 kaki/ 12 meter.
(e) Diperkuat dengan bedil dan meriam.

PBD 6.2 Kegemilangan Kesultanan Johor Riau

5. (a) (i) Mempunyai kedudukan yang strategik.
(ii) Menjadi tumpuan pedagang asing.
(iii) Peranan sebagai pusat pengumpulan dan pengedaran pelbagai barang dagangan.
(iv) Pelabuhan dikunjungi oleh kapal-kapal daripada pelbagai tempat.
(b) (i) Pelbagai kemudahan disediakan di pelabuhan.
(ii) Urusan jual beli dijalankan secara tukar barang dan menggunakan mata wang.
(iii) Mengamalkan sistem naungan.
(iv) Terdapat kemudahan membaiki dan membina kapal kecil.
(c) (i) Berjaya menghasilkan karya-karya yang agung.
(ii) Melahirkan tokoh persuratan seperti Tun Seri Lanang.
6. (a) – Gudang bawah tanah disediakan untuk menyimpan barang dan mengelakkan daripada kebakaran.
– Terdapat pegawai terlatih di pelabuhan untuk mengendalikan urusan perdagangan dan membekalkan barang yang diperlukan oleh pedagang.

- Pelbagai jenis barangan boleh didapati sebagai contoh lada hitam/ rempah ratus.
- (b) – Sistem pengangkutan yang cekap.
– Pengurusan yang sistematik.
– Pegawai/ sistem yang mesra pedagang.
– Kemudahan Internet yang pantas.
(*Mana-mana jawapan yang munasabah*)
- 7. (a) (i) Menyediakan gudang bawah tanah untuk menyimpan barang (mengelakkan daripada kebakaran).
(ii) Pegawai terlatih disediakan untuk mengendalikan urusan perdagangan.
(iii) Membekalkan barang yang diperlukan oleh pedagang.
(b) (i) Perdagangan dijalankan secara tukar barang dan menggunakan mata wang.
(ii) Cukai pelabuhan yang dikenakan berpatutan.
(iii) Syahbandar menetapkan ukuran dan berat timbangan barangan.
(c) (i) Pedagang mendapat naungan daripada Bendahara, Temenggung, Laksamana dan Raja Indera Bongsu.
(ii) Cukai (sebahagian daripada hasil) dikenakan kepada pedagang berdasarkan sistem naungan.
(iii) Mudah mendapat surat kebenaran daripada Belanda untuk belayar di Selat Melaka tanpa gangguan.
(d) (i) Orang Laut ditugaskan untuk mengawal pelabuhan.
(ii) Mereka menjadi penunda kapal dagang, penunjuk arah kepada pedagang asing dan tentera angkatan laut.
(iii) Mengawal perairan Johor dan Selat Melaka serta keselamatan Kesultanan Johor Riau.
(e) (i) Terdapat kemudahan membaiki dan membuat kapal bersaiz kecil.
(ii) Orang Laut membuat kapal pesisir pantai seperti kolek, banteng dan pencalang.
- 8. (a) – Nama sebenar ialah Tun Muhammad bin Tun Ahmad Paduka Raja.
– Beliau dilahirkan pada tahun 1565 di Bukit Seluyut, Kota Tinggi.
– Beliau memegang jawatan sebagai Bendahara Johor semasa pemerintahan Sultan Alauddin Riayat Shah II.
– Raja Abdullah, adinda Sultan Alauddin Riayat Shah II menitahkan beliau menyusun dan menulis semula *Sulalatus Salatin*.
– Beliau pernah dilantik sebagai penasihat Sultan Iskandar Muda di Aceh.
– Beliau juga dilantik menjadi Raja Uleebalang di Samarlanga.
(b) – *Sulalatus Salatin*
– Bermaksud Salasilah Raja-Raja atau Peraturan Segala Raja-Raja.
– Naskhah asal bernama *Hikayat Melayu*.
– Telah disusun dan ditulis semula oleh Tun Seri Lanang.
– Menceritakan asal usul keturunan raja-raja Melaka, adat istiadat kerajaan dan sejarah Kesultanan Melayu Melaka.
– *Hikayat Hang Tuah*
– Menurut sejarawan, naskhah ini dihasilkan oleh pengarang dari Johor selepas kekalahan Portugis di Melaka pada tahun 1641.

- Sebuah epik kepahlawanan yang merentas zaman kegemilangan Kesultanan Melayu Melaka.
- Kandungan berkaitan dengan ketaatan atau kesetiaan Hang Tuah kepada raja dan Kesultanan Melayu Melaka.

9. Berdasarkan penilaian guru.

Power PT3

Bahagian A

1. D	2. A	3. D	4. B	5. C
6. C	7. D	8. A	9. B	10. C

Bahagian B

1. (a) – Peperangan antara Johor-Acheh-Portugis/ Perang Tiga Segi.
 - Perang Johor-Jambi.
 - Konflik antara pembesar/ Konflik antara Bendahara Tun Habib Abdul Majid dengan Laksamana Tun Abdul Jamil.
 - Ancaman Raja Kechil (dari Siak).
- (b) (i) Memindahkan pusat pemerintahan.
- (ii) Membina kota pertahanan.
- (iii) Menjalinkan hubungan dengan Belanda.
- (c) – Pemerintah menggunakan kebijaksanaan untuk menyelesaikan masalah.
 - Kesultanan Johor Riau mempunyai sumber kekayaan.
 - Penduduk bersatu padu/ taat kepada pemerintah.
 - Kesultanan Johor Riau menjalinkan hubungan baik dengan kerajaan sekitar.

(Mana-mana jawapan yang munasabah)
2. (a) (i) Pelabuhan Johor yang terletak di kawasan selatan Selat Melaka membolehkan Johor mengawal lalu lintas kapal dagang dari Timur dan Barat.
- (ii) Pelabuhan Johor Riau merupakan pusat pertukaran barangan keluaran Alam Melayu dengan barangan dari China, India dan Arab.
- (iii) Terdapat 500 hingga 600 buah kapal dagang pelbagai bangsa berlabuh di pelabuhan Johor, terutamanya di pelabuhan Riau.
- (b) – Pelbagai kemudahan seperti gudang disediakan di pelabuhan.
 - Urusan jual beli yang menggunakan mata wang memudahkan urusan niaga.
 - Pelaksanaan Sistem Naungan memudahkan pedagang untuk mendapatkan surat kebenaran kuasa Belanda untuk belayar tanpa gangguan di Selat Melaka.
 - Orang Laut memainkan peranan memelihara keselamatan di perairan.
 - Kemudahan membaiki dan membina kapal terdapat di pelabuhan.

(Pilih mana-mana tiga jawapan)
- (c) – Membina pelabuhan di lokasi yang strategik.
 - Menyediakan pelbagai kemudahan di pelabuhan.
 - Memastikan pelabuhan mampu menyaingi pelabuhan lain.
 - Memastikan teknologi terkini digunakan di pelabuhan.

(Mana-mana jawapan yang munasabah)

Bahagian C

1. (a) – Berlaku peperangan antara tiga kuasa ini untuk menguasai perdagangan di Selat Melaka.
 - Perang ini dikenali sebagai Perang Tiga Segi atau Perang Seratus Tahun.
 - Peperangan ini berakhir apabila Johor memberikan bantuan kepada Belanda untuk mengalahkan Portugis dan menguasai Melaka.
 - Acheh pula mengalami kemerosotan selepas kemangkatan Sultan Iskandar Thani.
 - Acheh menyerang Johor kerana perdagangannya tergugat.
 - Acheh menyerang Portugis di Melaka kerana Portugis hendak menguasai perdagangan Acheh.
- (b) Pemindahan pusat pemerintahan
 - Pusat pemerintahan sering berpindah disebabkan oleh keperluan strategi ketenteraan dan pertahanan serta muslihat mempertahankan diri daripada ancaman Portugis dan Acheh.

Membina kota pertahanan

 - Kota Kara dibina semasa pengasasan kerajaan oleh Sultan Alauddin Riayat Shah I.
 - Terletak di Kuala Sungai Telor.
 - Pagar dibuat dengan pancang kayu besar setinggi 40 kaki (12 meter).
 - Diperkuat dengan bedil dan meriam.

Menjalinkan hubungan dengan Belanda

 - Belanda meminta bantuan Johor untuk menyerang Melaka.
 - Johor mengambil bahagian dalam perang Belanda-Portugis dengan memberikan bantuan.
 - Johor membantu Belanda mengepung dan menyerang Portugis di Melaka sejak 2 Ogos 1640.
 - Portugis di Melaka berjaya ditewaskan pada Januari 1641.

[Mak. 8m]
- (c) – Pertukaran budaya.
 - Menghormati kedaulatan negara lain.
 - Kerjasama dalam bidang pertahanan.
 - Kerjasama dalam bidang ilmu pengetahuan.
 - Mengadakan hubungan dua hala.
 - Kerjasama dalam ekonomi dan pendidikan.

(Mana-mana jawapan yang munasabah)

Power KBAT

- (a) – Menjadi contoh kepada kerajaan dalam pemerintahan.
 - Menanamkan nilai-nilai murni dalam diri masyarakat.
 - Menjadi sumber inspirasi kepada generasi muda.
 - Menyemai sifat/ semangat cinta akan negara.
 - Menyampaikan ilmu pengetahuan.

(Mana-mana jawapan yang munasabah)
- (b) – Membaca/ memahami karya kesusasteraan.
 - Menghayati isi kandungan karya.
 - Mengajak rakan untuk berbincang tentang karya.
 - Menyimpan / membuat koleksi karya.
 - Membaik pulih naskhah karya.

(Mana-mana jawapan yang munasabah)